Naturlig holdbarhet - holder det?

Av og til blir det brukt ubehandlet treverk i fasader der eieren og arkitekter etterstrever den naturlige gråningen. Det blir da sagt at kjerneved av furu er meget holdbart, også uten beskyttende overflatebehandling. Men hvordan er det egentlig med den saken?

Av Chera Westman/ifi.no, ifi.no

Et trematerialets naturlige holdbarhet er dets evne til å motstå angrep av råtesopper og eventuelt insekter, uten hjelp fra beskyttende behandling slik som impregnering eller overflatebehandling. Treteknisk institutt publiserte sent i fjor en rapport, Fokus på tre nr 2 "Treslag og holdbarhet", der ekspertene Fred G. Evans og Per Otto Flæte presenterer resultat fra et samarbeidsprosjekt mellom Treteknisk og Norsk institutt for skog og landskap, der holdbarheten til en del norske treslag er blitt gradert, og sammenlignet med den til noen utenlandske.

Holdbarhet graderes etter en femgradig skala, der trykkimpregnert treverk (CCA- eller Cu-impregnert). Graderingen gjelder bare kjerneved, fordi ytveden regnes for å være ikke holdbar i alle treslag.

1. Meget holdbar:

CCA-impregnert, Cu-impregnert, einer, merbau.

2. Holdbar:

Western Red Cedar, fra USA.

3. Moderat holdbar:

Furu kjerneved, lerk kjerneved (norsk og russisk), eik, teak fra plantasje, Western Red Cedar fra Norge, Douglasgran fra USA.

4. Lite holdbar:

Gran, edelgran, sitkagran.

5. Ikke holdbar:

Yteved i alle treslag, rogn, lind, ask, alm, osp, bjørk, lønn, selje, bøk, or.

Til grunn for klassifiseringen ligger redusert vekt, registrerte angrep fra råte, og endring i E-modul for prøver av materialene. E-modulen ble redusert langt raskere når prøvene var utsatt for soppangrep enn hva man kunne oppdage visuelt eller ved vekttapsendring.

Ytved i lerk og furu kan plasseres i klasse 1, Meget holdbar, ved hjelp av impregnering. Da får ytveden en bedre holdbarhet enn kjerneveden.

Uansett treslag, så vil man etter noen år få tilnærmet den samme "værgrå" fargen på overflatene.